

ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ

УДК 321:316.3

О. М. МОСТИПАН

КИТАЙСЬКИЙ ВЕКТОР ЯПОНСЬКОЇ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ ПОЧАТКУ VII СТ.: ДОСЛІДЖЕННЯ ДОСВІДУ ЗАПРОВАДЖЕННЯ «КОНСТИТУЦІЇ 17 СТАТЕЙ»

Проаналізовано суспільно-політичні засади створення одного з перших конституційно-правових актів в Японії, що окреслив контури інституційного будівництва в державі, заклав основи функціонування бюрократичного апарату та етику взаємовідносин з народом. Досліджено політичні аспекти процесу культурної модернізації в Японії початку VII ст. у межах аналізу зв'язків з Китаєм. З'ясовано роль «Конституції 17 статей» як політичного тексту у процесах легітимації влади нової феодальної еліти. Розглянуто політичні наслідки державної підтримки буддизму. Виокремлено стратегії політики Японії у релігійній сфері на початку VII ст.

Ключові слова: «Конституція 17 статей», державне управління, політична еліта, буддизм.

Мостипан А. Н. Китайский вектор японской внешней политики начала VII века: исследование опыта введения «Конституции 17 статей»

Проанализированы общественно-политические основы создания одного из первых конституционно-правовых актов в Японии, который очертил контуры институционального строительства в государстве, заложил основы функционирования бюрократического аппарата и этику взаимоотношений с народом. Исследованы политические аспекты процесса культурной модернизации в Японии начала VII в. в рамках анализа связей с Китаем. Выяснена роль

© МОСТИПАН Олександр Миколайович – кандидат політичних наук, доцент кафедри економіки підприємств та соціальних технологій Державного університету телекомунікацій

«Конституции 17 статей» как политического текста в процессах легитимации власти новой феодальной элиты. Рассмотрены политические последствия государственной поддержки буддизма. Выделены стратегии политики Японии в религиозной сфере в начале VII в.

Ключевые слова: «Конституция 17 статей», государственное управление, политическая элита, буддизм.

Mostipan Oleksandr. The Chinese vector of Japanese foreign policy in the early 7th century: a study of the experience of introducing the «Constitution of 17 articles»

The article analyzes the socio-political bases for the creation of one of the first constitutional legal acts in Japan, which outlined the contours of institutional construction in the state, laid the foundations for the functioning of the bureaucratic apparatus and the ethics of relations with the people. The political aspects of the process of cultural modernization in Japan at the beginning of the 7th. c. in the analysis of relations with China. The role of the «Constitution of 17 articles» as a political text in the processes of legitimizing the power of the new feudal elite has been clarified. The political implications of state support for Buddhism are considered. Strategies of Japan's policy in the religious sphere in the early 7th century were singled out.

Keywords: «Constitution of 17 articles», public administration, political elite, Buddhism.

Принц Шьотоку (574-666) жив у період Асука (538-710) і був регентом при імператриці Суйко (554-628). Час правління Суйко був знаковим для подальшого розвитку японської державності, оскільки Японія зазнала поразки у геополітичних змаганнях та втратила контроль на Корейському півострові. Зовнішній чинник став відігравати ключову роль у внутрішньополітичних процесах, визначаючи характер відносин між політичними елітами та новими центрами впливу. Боротьба за владу та право виступити об'єднавчою силою для усіх японських земель, фактична відсутність єдиної централізованої держави, а реальна наявність автономних ворогуючих між собою князівств, значно послабляли позиції Японії у зовнішньо-політичних змаганнях на початку VII ст. Тому, активне включення закордонних чинників, передусім китайського, у внутрішньополітичні процеси всередині Японії було логічним наслідком трансформаційних процесів в самій Японії. Відзначимо, що згадки про взаємодію з Китаєм відсилають до IV ст., а тому у VII ст. виглядають як природне продовження минулих зв'язків¹.

В історико-філософському дискурсі «Конституцію 17 статей» та її вплив на розвиток Японії досліджували такі вчені як Л. Барнс, М. Браун, А. Жуков, С. Капранов, О. Крижанівський, А. Мещеряков, К. Попов, В. Рубель, Р. Теймс, Р. Цунода та ін. У сучасному науковому дискурсі китайські джерела відіграють неабияку роль у дослідженні історії та культури Японії². Втім, будемо пам'ятати, що ми маємо справу з політичними текстами в яких зафіксовано конкуруючі інтереси³.

У цій статті ми прагнемо проаналізувати особливості впливу зазначеного правового акту на розвиток політичної системи Японії та формування інститутів її державності в аспекті трансформаційних процесів у релігійній сфері тогочасного японського суспільства.

Релігійний фактор, а саме знайомство з буддизмом, що визначив завдання вироблення нової моделі побудови відносин між традиційними віруваннями, представленими у формі синтоїзму, суттєво додав в динаміці внутрішнім суспільно-політичним процесам⁴. Японія активно намагалась вивчати та запроваджувати китайський досвід, наприклад, шляхом регулярного відправляючи посольств і делегацій у складі студентів та буддистських монахів⁵. Правління Шьотоку відзначилось посиленням впливу буддизму про що свідчить наявність 46 буддистських храмів та 1345 монахів та монахинь, а також формуванням особистого культу Шьотоку на початку VIII ст., якого деякі його послідовники вважали втіленням самого Будди⁶. Ці події супроводжувались політичною нестабільністю та військовими конфліктами у Кореї, що обумовило появу групи біженців з корейського півострова.

А. Жуков виокремлює декілька основних причин, що слугували відправною точкою на шляху проведення реформ за китайським зразком, а саме: поразка Японії в Кореї та посилення там китайського впливу, необхідність централізації держави, сприйняття Китаю як культурного осередку цивілізаційного процесу⁷. Водночас, державна підтримка буддизму не викликала ентузіазму у великої кількості місцевої еліти, яка вбачала в новій релігії загрозу для власного «божественного» авторитету та влади, що освячувались синтоїзмом⁸. Досягнення китайської культури були

об'єктивним фактором світового цивілізаційного процесу, а тому японська політична еліта виявила увесь хист, гнучкість та майстерність, щоб продемонструвати силу автохтонної культурної традиції, яка була здатна вистояти у конкурентній боротьбі та збільшити власне значення для народу Японії.

У той час Японія докладала зусиль, щоб бути рівною з Китаєм, а тому здійснено ряд реформ у різних сферах суспільного життя: 1) у політичній сфері та державному управлінні – модернізовано систему придворних рангів, запроваджено практику написання офіційних державних хронік, підвищено роль освіти для елітарних груп, адаптовано китайський придворний етикет з метою підвищення ефективності бюрократичного апарату; 2) у релігійній сфері – надано офіційний статус буддизму з чітким визначенням його функцій та компетенцій, споруджено Буддистські храми; 3) у соціальній сфері – запроваджено систему китайського літочислення, створено систему дорожнього руху⁹. Принц Шьотокі реформував бюрократичний апарат за китайським зразком, що визначило основи його функціонування більше, ніж на одну тисячу років вперед¹⁰.

Проаналізуємо суспільно-політичні аспекти статей Конституції Шьотокі:

Стаття 1. «Цінують згоду і покладіть в основу дух не опору»¹¹. Перша стаття Конституції акцентує увагу на необхідності досягнення духовного консенсусу в середовищі політичної еліти та звичайних людей, а також побудови гармонійних відносин між цими двома суспільними групами. Політична еліта повинна демонструвати єдність у діях, бути прикладом для наслідування, що створює її позитивний образ та сприяє прийняттю її рішень в низах. Процедура попереднього обговорення найбільш важливих рішень є надзвичайно важливою, оскільки створює підстави для їх майбутньої успішної реалізації. Політична система буде функціонувати успішно, а її рішення матимуть позитивні соціальні ефекти, коли і політична еліта, і народ чітко усвідомлять та будуть виконувати належні їм функції.

Стаття 2. «Ревно шануйте три скарби; ці три скарби суть Будда, дхарма і сангха»¹². У цій статті стверджується про важливу роль

релігійного чинника у державному житті та функціонуванні політичної системи. Відзначимо, що принц Шьотоку відводить функцію освячення державних справ та світської влади саме буддизму, тобто останній має виконувати державотворчу функцію, тобто транслювати зв'язок між різними державними інститутами та народом. Залучення іноземної релігії та визначення за нею пріоритетних функцій державного будівництва, на протигагу місцевій релігії – синтоїзму, свідчить про бажання політичної еліти будувати діалог на рівних з Китаєм, проводити культурну та політичну модернізацію. Водночас, має місце чітке розмежування функцій між синтоїзмом та буддизмом у релігійному житті та світських справах з метою недопущення протистояння в суспільстві на релігійному ґрунті.

Стаття 3. «Шанобливо сприймаючи укази правителя, обов'язково дотримуйтесь їх. Правитель – це небо, васали – земля. Небо покриває землю, а земля підтримує небо»¹³. У цій статті наводиться приклад застосування конфуціанської етики до державного управління з чітким визначенням місця і ролі важливих соціальних акторів – правителя та васалів. Консенсус між ними є необхідним, щоб васали надавали підтримку правителю, а останній – здійснював належне управління державою. У такий спосіб реалізується ефективне функціонування політичної системи. Принцип субординації в основі владних відносин передбачає моральну довершеність правителя та необхідність наслідування цих чеснот васалами. Рішення, які прийняті вищими, неухильно виконуються та дотримуються усіма. Це забезпечує порядок в державі, добробут людей та прогнозованість розвитку соціально-політичних процесів.

Стаття 4. «Сановники і чиновники! Основою своєї діяльності зробіть ритуал»¹⁴. Ідея ритуалу чітко виписана в роботі «Лунь юй» Конфуція, а констатація необхідності його використання у практиках соціально-політичного управління свідчить про глибоку повагу принца Шьотоку до китайської моделі державного правління. Ритуал як сукупність відповідних норм, правил та процедур стає основою побудови гармонійних відносин між різними соціальними групами, забезпечує реалізацію принципу суборди-

нації у відносинах між інститутами влади, ефективну реалізацію прийнятих рішень та порядок в державі.

Стаття 5. «Позбавтеся від обжерливості, відмовтеся від жадібності і справедливо розбирайте скарги»¹⁵. Принц Шьотоку веде мову про те, що недоброчесна поведінка васалів є наслідком порушення їх прав з боку владної еліти. Тому правитель та його найближче оточення мають стати моральним взірцем поведінки для своїх підлеглих, усвідомити важливість суспільно-утворюючих практик, що створюються політико-владною елітою. Народ має довіряти правителям, що забезпечує порядок у суспільстві, а коли втрачаються підстави для довіри – руйнуються засади функціонування державної влади. Мова йде про необхідність існування управлінської еліти в суспільстві, яка справді буде кращою від народу з точки зору освіченості, моральних чеснот, залучення до сфери культури та створення відповідних надбань.

Стаття 6. «Покарання зла і заохочення добра – гарне старовинне правило; тому не приховуйте добра людей, а помітивши зло, обов'язково виправляйте його»¹⁶. У випадку, коли політична еліта вже є культурною, освіченою та наділеною моральними чеснотами, вона зобов'язана докладати усіх зусиль, щоб заохочувати відповідні якості у підлеглих та створювати бар'єри на шляху просування людей, що не відповідають означеним критеріям. Оскільки останні становлять реальну загрозу для держави, реалізації управлінських рішень, культурного поступу, адже особисто продукують та поширюють негативні моральні чесноти, а з огляду наділення їх владними повноваженнями та посадами – процес моральної деградації в суспільстві набуде катастрофічних наслідків. З цієї статті випливає, що політик має бути моральним та доброчесним, а владні повноваження потрібно спрямовувати на відстоювання та культивування високих стандартів політико-управлінської етики.

Стаття 7. «Кожна людина повинна мати свої обов'язки і справи управління не повинні бути перемішаними»¹⁷. Ця стаття Конституції підтверджує принципову роль освіти для обіймання державних посад, оскільки лише освічена, а за логікою Конфуція значить і моральна, політична еліта здатна у найкращий спосіб

реалізовувати функції державного управління та працювати на спільне благо. Критерій освіти доповнює традиційну практику для феодальних держав передання посад у спадок. Можливість її отримання не означає 100% гарантії, оскільки за зразком Китаю, необхідно складати державні іспити. У цьому відношенні, освіта стає ресурсом для здобуття, утримання та користування владою, не менш важливим, ніж походження. Саме освічена політична еліта здатна приймати відповідальні кадрові рішення, розуміти рівень моральності претендентів та призначати на посади кращих, з огляду на те, що публічне управління стосується усіх.

Стаття 8. «Сановники і чиновники! Рано приходьте до двору і пізно йдіть. Державні справи не допускають недбалості»¹⁸. Державна служба постає як одна з найбільш важливих сфер суспільної діяльності, оскільки результати її роботи стосуються всього населення. Освічена управлінська еліта має спрямовувати свої компетенції на якнайкраще виконання посадових обов'язків. Засади трудової етики, що викладені в Конституції Шьотоку, пройшли перевірку часом протягом всієї історії розвитку японського суспільства, збереглися до нашого часу та забезпечують лідируючі позиції сучасної Японії в глобальній світовій економіці. Приклад виконання посадових обов'язків кваліфікованим бюрократичним апаратом очевидно надихав на наслідування в інших сферах суспільного життя – в культурі, освіті, на виробництві та ін. Цей дух прагнення до досконалості та довершеності, внутрішньої боротьби з лінню та марнотратством часу, нетерпимості до «і так згодиться» пронизав усі сфери життя та визначає високу динаміку змін в сучасному японському суспільстві.

Стаття 9. «Довіра є основою справедливості; в кожній справі має бути довіра. Добро і зло, успіх і неуспіх безумовно ґрунтуються на довірі»¹⁹. Виконання зобов'язань, додержання слова, позитивні суспільно-утворюючі практики, відчуття належності до єдиної спільноти та культурного простору, групова та професійна ідентичність – це той дискурс в якому реалізується японське бачення ідеї довіри. Остання постає невід'ємним атрибутом здійснення державної влади, легітимації її інститутів та основою для побудови гармонійних відносин в суспільстві. Довіра тлумач

читься як соціальний капітал, що забезпечує розвиток усіх сфер життєдіяльності суспільства. Довіра на державному рівні створює акумулятивний ефект ефективності роботи усіх інститутів влади, що робить їх захищеними всередині та від зовнішніх посягань.

Стаття 10. «Позбавтеся від гніву, відкиньте обурення і не гнівайтесь на інших за те, що вони не такі, як ви. У кожної людини є серце. ... Хоча я, можливо, один маю рацію, але я повинен слідувати за всіма і діяти як вони»²⁰. Це положення Конституції демонструє задекларований курс на побудову гармонійних відносин в суспільстві, в середині соціальних груп та між владою та народом. Симбіоз буддизму, конфуціанства та синтоїстського розуміння світу знаходить спільний знаменник у тому, що речі потрібно сприймати такими, якими вони є у поточний момент часу. Консенсус у поглядах та баланс інтересів у практичній політиці постають навіть як більша цінність, ніж істина. Водночас, групова динаміка тяжіє до балансу і тисне на індивіда, навіть коли його дії та рішення можуть принести суспільну користь.

Стаття 11. «Виявляйте тих, хто заслуговує і нагороду, і покарання»²¹. Створення дієздатної, чесноі та ефективноі судовоі системи розглядалось як важлива складова процесу легітимації політичної влади, формування довіри в суспільстві, стимулювання позитивних моральних чеснот і, загалом, важливий фактор культурних процесів у створенні надбань цивілізації. Декларативно проголошуються гарантії держави на справедливий суд, що має укріпити засади розгортання духу відкритості та поваги в суспільстві до простої людини. Водночас, потрібно пам'ятати, що мова йде про VII ст., часи існування феодалізму, коли локальні правителі нерідко не визнавали центральну владу, а особиста відданість місцевому феодалу важила більше, ніж почуття національної належності, що тільки-но починали формуватися паралельно з процесами утворення унітарної держави. Публічна демонстрація визнання позитивних вчинків та засудження негативних слугують індикатором державної політики стосовно створення та культивування суспільних цінностей та вартостей, що виходять за межі групової, територіальної та етнічної приналежності та формують єдину національну спільноту.

Стаття 12. «Не оподатковуйте подвійними податками простий народ»²². Безумовно, правитель несе фінальну відповідальність за дії місцевих чиновників, свого оточення та загалом політичної еліти, хоча й має користуватись їхньою підтримкою для утримання влади та проведення державницької політики. В такий спосіб виявляється внутрішній ресурс для розвитку політичної системи, яка здатна вчасно виявляти та виправляти помилки, без загрози для нівелювання власних функцій та суспільної користі. Дух справедливості в суспільстві може формуватись у різний спосіб, а система оподаткування виступає універсальним механізмом для усіх суспільств в різні часи, оскільки стосується кожної людини та виховує почуття відповідальної приналежності до спільноти. Чиновники-посадовці у чиєму віданні знаходяться податки, які свідомо «помиляються» не на користь простого народу, підривають авторитет центральної влади, руйнують капітал довіри в суспільних відносинах, делегітимізують всю політичну систему та управлінські інститути.

Стаття 13. «Всі призначені чиновники повинні однаково добре виконувати свої службові обов'язки»²³. Ефективність політичної системи залежить від фаховості бюрократичного апарату, професійних компетенцій та особистих якостей людей, які до нього належать. Навіть один чиновник, який недобросовісно чи невміло виконує свої обов'язки, завдає шкоди всій професійній спільноті, яка хоч-не-хоч несе репутаційні втрати. Тому, етика дій окремого індивіда у професійному середовищі накладає на нього зобов'язання піклуватись про ціле, частиною якого він є. Як бачимо з тексту статті, боротьба з негативними проявами бюрократизму, затягуванням у вирішенні справ, посиленням на відсутність повноважень чи інших причин, щоб не діяти, вже завдавало чимало турбот у часи життя принца Шьотуку.

Стаття 14. «Сановники і васали! Не будьте заздрісними. ... Біди від заздрості не мають меж»²⁴. Ця стаття посилює моральну складову в соціальному капіталі процесів державного управління. Конфуціанська етика особистих чеснот людини накладає свій відбиток на якість функцій, які вона виконує як фахівець. Фіксуємо чіткий зв'язок моралі та політики, що в подальшому

доповнює цілий дискурс у світовій політико-філософській думці.

Стаття 15. «Відвернутися від особистого і повернутися до державного — це істинний шлях васала»²⁵. Чиновники та посадовці, не зважаючи на те яке місце обіймають в ієрархічній службовій драбині, мусять дбати про те, щоб виконувати власну роботу у найкращий спосіб. Водночас, піклування про суспільне благо постає як імперативне зобов'язання для кожної людини у феодальній державі, що виходить за межі приналежних до бюрократичного апарату. У такий спосіб формується почуття колективної ідентичності спільноти через постійний соціальний контроль, коли індивідуальне не може розвиватись поза груповим, що домінує та встановлює моделі мислення і поведінки. Внутрішня робота над собою є запорукою належного виконання своїх соціальних функцій.

Стаття 16. «Використовувати народ на трудових повинностях у відповідну пору року — це гарне давнє правило»²⁶. Особливістю японської культури є споконвічне прагнення будувати гармонійні відносини з природою, а тому декларування необхідності враховувати природні цикли у процесах державного управління постає як іманентна властивість національного характеру.

Стаття 17. «Важливі справи не можна вирішувати одному; їх обов'язково обговорювати з усіма; з малими справами це просто; обговорювати їх з усіма не обов'язково»²⁷. Не дивлячись на те, що патріархальна феодальна держава Ямато тяжіла до монархічної форми правління, важливість дорадчих органів та участі зацікавлених груп не лише формально декларувалась, а й забезпечувалась на інституційному рівні організації влади на місцях.

«Конституція 17 статей» Шьотоку закладає підвалини функціонування державної влади в якій правитель є моральним взірцем та виконує функцію духовного наставника народу. Тема «вчителя нації» була глибоко досліджена в статті С. Капранова²⁸.

Конституційні засади регулювання суспільних відносин, відображенні у Конституції Шьотоку, мали випереджальний характер, що було визначено горизонтом бачення їх творців, а тому принц Шьотоку виявив далекоглядність просвітленого правите-

ля, коли проголосив пріоритетність створення справедливого суду та влади заснованої на моральних чеснотах. Для простого народу публічна влада завжди має персоніфікований характер, а тому особисті якості та достоїнства людей нею наділених визначають характер суспільних відносин та моральний дух в країні.

1. *Barnes L. G.* State formation in Japan. London; New York: Routledge, 2007. P. 3. 2. *Крижанівський О. П.* Історія Стародавнього Сходу. Київ: Либідь, 2002. С. 547. 3. *Brown M. D.* The Cambridge History of Japan / Volume 1. Ancient Japan; Edited by Delmer M. Brown. Cambridge: Cambridge University Press, 1993. P. 160. 4. *Мещеряков А. Н., Грачев Н. В.* Історія древньої Японії. Москва: Наталис, 2010. С. 145. 5. *Жуков А. Е.* Історія Японії. Т. 1. С древнейших времен до 1868 г. Москва: Институт востоковедения РАН. С. 84. 6. *Теймс Р.* Япония: история страны. Москва: Эксмо; СПб.: Мидгард, 2009. С. 37. 7. *Жуков А. Е.* Цит. работа. С. 86. 8. *Рубель В. А.* Японська цивілізація: традиційне суспільство і державність. Київ: «Аквілон-Прес», 1997. С. 56. 9. *Sources of Japanese tradition / comp. R. Tsunoda.* – New York: Columbia UP, 1964 . 1964. Vol. 1. P. 37. 10. *Теймс Р.* Цит. работа. С. 34. 11. *Конституция Сетоку // Законодательные акты средневековой Японии; пер. К. А. Попова.* Москва, 1984. С. 22. 12. Там же. С. 22. 13. Там же. С. 22. 14. Там же. С. 22. 15. Там же. С. 22. 16. Там же. С. 22. 17. Там же. С. 22. 18. Там же. С. 22. 19. Там же. С. 22. 20. Там же. С. 23. 21. Там же. С. 23. 22. Там же. С. 23. 23. Там же. С. 23. 24. Там же. С. 23. 25. Там же. С. 23. 26. Там же. С. 23. 27. Там же. С. 23. 28. *Капранов С. В.* Імператор як вихователь народу (японський Рескрипт про виховання 1890 р. та Священні едикти китайських імператорів) // Китаєзнавчі дослідження: наук. збірник / Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського. 2014. № 1/2. С. 152.

***Mostipan Oleksandr.* The Chinese vector of Japanese foreign policy in the early 7th century: a study of the experience of introducing the «Constitution of 17 articles»**

The article analyzes the socio-political bases for the creation of one of the first constitutional legal acts in Japan, which outlined the contours of institutional construction in the state, laid the foundations for the functioning of the bureaucratic apparatus and the ethics of relations with the people.

In such circumstances, the political discourse of Japan gradually crystallizes two basic concepts of the strategy of further development of the country, which interacted with each other throughout the history of statehood development. The first vector relied on isolationist sentiment and promoted the need to concentrate the efforts of the authorities on internal affairs, maintaining their own religious tradition and local culture. The second vector proceeded from the need for modernization of the state, the study of foreign experience, primarily Chinese,

and advocated the active participation of Japan in geopolitical processes, in which the latter was given an influential role.

The religious factor, namely, the acquaintance with Buddhism, which determined the task of developing a new model for constructing relations between traditional beliefs presented in the form of Shintoism, was substantially added in the dynamics of internal social and political processes. Prince Shotoku made efforts to ensure that there was a clear separation of functions between Shintoism and Buddhism in religious life and secular affairs in order to prevent religious confrontation in a society.

The political aspects of the process of cultural modernization in Japan at the beginning of the 7th. c. in the analysis of relations with China. The Chinese factor was skillfully used by the local elite, namely the throne of Yamato, to strengthen power, as well as in the domestic political struggle through the successful attraction and adaptation of China's best practices and achievements in various areas of Japanese social life, especially in public administration, religion, science and culture. At the time when the rise of the influence of Chinese civilization threatened Japan's decentralized and internally weakened loss of institutions by national statehood, cultural identity and colonial dependence, the model of relations with China, aimed at cultural dialogue, the reference of delegations, the invitation of scholars and religious figures, a short time to creatively adapt the best achievements of the Chinese to the local soil, to strengthen the power of the throne of Yamato, to accelerate the processes of centralization of the state and the form Reference efficient bureaucracy.

The role of the «Constitution of 17 articles» as a political text in the processes of legitimizing the power of the new feudal elite has been clarified. An educated and wise political elite is aware of the limits of its authority in accordance with the occupied positions, which ensures the functioning of an effective management hierarchical system. In the opposite case, a «little man», by Confucius, is blinded by great powers, poses a threat to society. The functioning of an effective political elite is the basis of sustainable development, political stability and social predictability. The educated elite, the effectiveness of the bureaucracy, the attraction of legislation to the strict regulation of norms and provisions – everything must be backed up by trust in relationships.

Keywords: «Constitution of 17 articles», public administration, political elite, Buddhism.